

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **Z. B. alias Z. Z.**
st. přísl. Gruzie
t. č. pobyttem PoS Zastávka, Havířská 514, 664 84 Zastávka

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2023, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-D02-R2-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 22. 11. 2023, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-D02-R2-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím („napadené rozhodnutí“) rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že tato žádost je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o

mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), je Maďarsko.

2. Jedná se o druhé rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany, o níž žalobce požádal dne 6. 3. 2023. První rozhodnutí žalovaného zrušil Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 7. 8. 2023, č.j. 34 Az 27/2023-22. Důvodem zrušujícího rozhodnutí byly (s ohledem na zjištění o maďarském azylovém systému) přetrvávající důvodné pochybnosti o tom, zda žalobce bude mít po předání do Maďarska reálnou možnost podat žádost o mezinárodní ochranu. Soud dospěl k závěru, že *„předání žalobce do Maďarska nelze na podkladě informací o tamním azylovém systému (a při absenci individuálních záruk řádného posouzení žádosti žalobce v Maďarsku) považovat za slučitelné s čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení“*, a že *„maďarský azylový systém trpí nedostatky, které potenciálně mohou vystavit žalobce špatnému zacházení v podobě jeho navrácení do země původu bez řádného posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu“*.
3. V dalším řízení žalovaný spisový materiál doplnil Informací ze dne 3. 5. 2023, poskytnutou Státním generálním ředitelstvím Maďarska pro dohled nad cizinci (National Directorate-General for Aliens Policing of Hungary, „NDGAP“) s názvem „Informace ohledně procesních prvků a práv žadatelů podléhajících přemístění dle Dublinského nařízení do Maďarska“. V napadeném rozhodnutí k tomu uvedl, že tento podklad získal z EUAA (European Union agency for asylum), a vyplývá z něj, že žadatel je po příletu do Maďarska během několika hodin vyzván k podání žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud žádost ze své vůle podá, tak je během následujících hodin převzat do přijímacího střediska a je rozběhnuto řízení ve věci žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný poukázal na to, že tento dokument byl zpracován maďarskými azylovými orgány na žádost EU a nahrazuje tím individuální záruky. Žalovaný má za to, že období, kdy mělo Maďarsko potíže zpracovávat žádosti o azyl vzhledem k uprchlickým vlnám již pominulo. Skutečnost, že v Maďarsku jsou minimální počty žadatelů o mezinárodní ochranu není důkazem o systematických nedostatecích. Mohlo se jednat o důsledek skutečnosti, že Maďarsko je hraničním schengenským státem, který je branou do ekonomicky vyspělých zemí. Žalovaný dále uvedl, že od září 2023 začal do Maďarska aktivně transferovat.

II. Obsah žaloby

4. Podle žalobce žalovaný neprokázal, že žalobce bude mít v Maďarsku reálnou možnost požádat o mezinárodní ochranu. Tvrzené skutečnosti si neověřil a nízký počet podaných žádostí dovozuje z toho, že Maďarsko je hraničním státem. Ani skutečnost, že žalovaný od září 2023 do Maďarska transferuje, o této možnosti nesvědčí. Žalovaný nedoložil, jak tyto transfery s žadateli o mezinárodní ochranu pokračují v Maďarsku.
5. Žalovaný neověřil, jakým způsobem se změnil, resp. opravdu probíhá v Maďarsku přístup cizinců k azylovému řízení. Tvrzení, že maďarské úřady v praxi umožňovaly dublinským navrátilcům pokračovat v řízení o jejich žádosti o mezinárodní ochranu, neodpovídá maďarské právní úpravě. Pokračování azylového řízení je v takovém případě ponecháno na libovůli maďarských úřadů a žalobce by se proti takovému postupu neměl jak bránit. Skutečnost, že žalovaný žadatele o mezinárodní ochranu do Maďarska aktivně vrací, není dostatečnou zárukou, že azylový systém v Maďarsku již netrpí systémovými nedostatky dle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné.

6. Navrácení žalobce do Maďarsko by bylo též nevhodné a nelogické, neboť veškeré správní úkony již žalobce absolvoval v České republice. Tyto skutečnosti žalobce zároveň považuje za okolnosti hodné zvláštního zřetele dle čl. 17 nařízení Dublin III.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na výklad a praxi odpovědného maďarského úřadu NDGAP, resp. získaný podklad z EUAA, který byl zpracován na žádost EU a představuje individuální záruky. Žalovaný nesouhlasil s tím, že by neprokázal nápravu maďarského azylového systému. Trvá na tom, že maďarský azylový systém je koherentní se systémem ČR a zároveň v souladu s unijními normami.

IV. Jednání před soudem a posouzení věci samé

8. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“), v zákonné lhůtě (§ 32 odst. 1 zákona o azylu). Krajský soud ve věci nařídil jednání na den 2.2.2024, neboť s ohledem na obsah správního spisu bylo na místě doplnit dokazování (§ 52 odst. 1 s.ř.s.).
9. Jednání se uskutečnilo za přítomnosti žalobce, jemuž tlumočil soudem ustanovený tlumočník z jazyka gruzínského, a za přítomnosti zástupce žalovaného. Žalobce uvedl, že trvá na důvodech žaloby. Potřebuje ještě nějaký čas, než se poměry v zemi původu změní a situace se ustálí. Pokud by se měl ale přemístit do Maďarska, raději se vrátí do země původu. Zástupce žalovaného odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Napadené rozhodnutí považuje za zákonné a souladné s unijními normami azylového systému. Na základě doplněných podkladů nelze mít za to, že maďarský azylový systém trpí systémovými nedostatky.
10. Na jednání soud stručně zrekapituloval předcházející průběh řízení (postup žalovaného po prvním zrušujícím rozsudku). Následně provedl důkaz stanoviskem Maďarského helsinského výboru ze dne 26. 1. 2024, které z úřední činnosti získal prostřednictvím Veřejného ochránce práv dne 29. 1. 2024. Stanovisko se týká aktuální situace žadatelů navracených podle nařízení Dublin III. Z časových důvodů byl využit překlad stanoviska z jazyka anglického do češtiny pomocí veřejně dostupného překladače DeepL¹; překladem tohoto stanoviska (přečtením jeho podstatných částí) bylo dokazování doplněno.
11. K dotazu soudu na zajištění individuálních záruk ve vztahu k žádosti žalobce o mezinárodní ochranu zástupce žalovaného uvedl, že maďarský azylový systém je schopen tuto žádost přijmout a posoudit. Z doplněného dokazování vyplývá, že v Maďarsku též působí nevládní organizace. Tamní systém má širší rozměr a nelze uvést, že by se tam žalobci nedostalo žádné pomoci. Další důkazní návrhy vzneseny nebyly. Účastníci řízení následně přednesli závěrečné návrhy. Po závěrečných návrzích bylo postupováno podle § 49 odst. 12 s.ř.s.
12. Žaloba je důvodná.
13. Jak uvedl soud již v předcházejícím zrušujícím rozsudku, podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že přemístění do příslušného státu není možné, jestliže *existují závažné důvody se domnívat, že tam dochází k systematickým (systémovým) nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve*

¹ Dostupné z: <https://www.deepl.com/translator>

smyslu čl. 4 Listiny EU, resp. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“, viz rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 21. 12. 2011, C-411/10 a C-493/10, N. S. a M. E.).

14. Soud v předcházejícím zrušujícím rozsudku zavázal žalovaného povinností pečlivě se zabývat otázkou, zda se situace v Maďarsku zlepšila a zda tamní azylový systém nadále vykazuje závažné nedostatky či nikoli. Tato povinnost byla žalovanému uložena s ohledem na důvodné pochybnosti o tom, že maďarský azylový systém umožňuje řádné posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Žalovaný totiž odpovídá za dodržení mezinárodního závazku nevystavit žadatele špatnému zacházení tím, že jej navrátí do země, kde by mu takové zacházení mohlo hrozit. Eventuálně si měl žalovaný vyžádat individuální záruky, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu bude posouzena. Ani jednu z těchto povinností žalovaný nesplnil.
15. Žalovaný ve svém prvním rozhodnutí i v napadeném rozhodnutí odkazuje na výklad a praxi odpovědného úřadu, podle níž žadatelé, kteří v minulosti nepodali žádost o udělení mezinárodní ochrany v Maďarsku, dostávají po uskutečnění transferu výzvu k prohlášení záměru podat žádost a následně se zahájí řízení. Krajský soud ale již ve svém prvním zrušujícím rozsudku vysvětlil, proč takový postup nelze považovat za dostatečnou záruku. Informace maďarského úřadu pro EUAA tuto nedostatečnou praxi jenom potvrzuje. Nejsou v ní uvedena žádná jiná zjištění či změny v právní úpravě či praxi. Přetrvávajícím hlavním problémem je právě celková maďarská legislativa, která v mnoha ohledech odporuje unijnímu právu (viz body 22 až 24 prvního zrušujícího rozsudku krajského soudu). Neplyne z ní, že by žadatel vrácený do Maďarska na základě nařízení Dublin III měl zajištěnou skutečnou možnost podat žádost. Tato možnost závisí pouze na (libo)vůli maďarských orgánů, neboť právní úprava žalobci tuto možnost formálně neposkytuje. Pokud je tedy žalovaný na podkladě nově doplněného materiálu NDGAP vytvořeného pro EUAA přesvědčen, že dříve vytýkané systematické nedostatky azylového řízení již v Maďarsku přítomny nejsou, takový závěr z doplněného materiálu dovozovat nelze.
16. Nadto ani soudem doplněná aktuální zjištění nemohou vést k závěru, opakovaně zastávaného žalovaným, že by byl maďarský azylový systém v souladu s normami EU. Tato zjištění potvrzují přetrvávání problematické situace s tím, že v oblasti materiálního zabezpečení cizinců se situace spíše zhoršuje. Z odborného stanoviska Maďarského helsinského výboru k maďarskému azylovému systému ze dne 26. 1. 2024 vyplývá, že od posledních zjištění (dokumentovaných ve správním spisu a reflektovaných již v předcházejícím rozsudku soudu) nedošlo ve fungování maďarského azylového systému k žádným snahám o nápravu či systémovým změnám k lepšímu. Nejnovější vývoj v oblasti přístupu k řízení, procesních záruk a obsahu mezinárodní ochrany je nadto takový, že by navrácení žadatele o azyl mohlo představovat porušení článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech, a to s ohledem na nedostatečné materiální podmínky přijetí. Stanovisko potvrzuje, že od 26. května 2020, kdy byla v Maďarsku přijata nová azylová legislativa, nemůže nikdo, až na několik výjimek, podat žádost o mezinárodní ochranu v Maďarsku. Takovou výjimku přitom cizinci navrácení dle nařízení Dublin III nepředstavují. Přestože žalobce není zranitelnou osobou, je vhodné upozornit na to, že dle stanoviska byly velmi ztíženy („zlikvidovány“) materiální podmínky přijetí. Od ledna 2023 je v provozu pouze jedno azylové zařízení. Stanovisko potvrzuje nejasnosti ohledně přístupu k azylovému řízení pro tzv. dublinské navrátilce, kterým by tak mohlo hrozit zajištění dle návratové (nikoli procedurální) směrnice. Ze závěrů stanoviska se dále podává, že pokud by byl žadatel o azyl

Shodu s prvopisem potvrzuje J. G.

v některém z členských států EU vrácen do Maďarska, byl by ubytován na místě, které pro něj není dostupné nebo bezpečné.

17. Pro účely rozhodnutí v této věci je podstatné zjištění, že v případě Maďarska nejsou zaznamenány žádné snahy o nápravu či reakce na výtky ohledně fungování azylového systému, jež byly vysloveny též ze strany soudních orgánů (ESLP, Soudní dvůr EU). Tyto výtky, které se týkají rovněž vedení řízení o žádosti o mezinárodní ochranu na podkladě nařízení Dublin III, byly naposled uvedeny v rozsudku Soudního dvora EU ze dne 22. 6. 2023, ve věci C-823/21, a soud na ně poukazoval již ve svém předcházejícím zrušujícím rozsudku. Maďarský azylový systém vykazuje stále stejné nedostatky a nadto zjevně došlo ke zhoršení materiálních podmínek přijetí. Za takové situace nemá žádnou relevanci argumentace žalovaného, že Maďarsko je hraničním státem schengenského prostoru, natož pak tvrzení, že do této země začaly být transfery opět prováděny.
18. Nelze se ztotožnit ani s názorem žalovaného, že by jím doložený materiál představoval individuální záruky posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu v Maďarsku. Tento materiál je informací maďarského správního úřadu EUAA a postrádá jakoukoli individualizaci. Jak uvedl Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 19.1.2024, č.j. 41 Az 49/2023-9, *diplomatické záruky jsou ujednáním mezi dvěma státy, jimiž stát, který přijímá osobu, poskytuje státu, který osobu navrácí, záruku (závazek), že s osobou, které se tato záruka týká, bude nakládat v souladu s podmínkami stanovenými v tomto ujednání, resp. v souladu se závazky podle mezinárodního práva* [United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). UNHCR Note on Diplomatic Assurances and International Refugee Protection. Geneva, 2006, bod 1²]. Země původu se tak zavazují vyloučit riziko porušení lidských práv tím, že nad rámec svých současných povinností garantují dodržování podmínek sjednaných v zárukách (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2020, sp. zn. II. ÚS 2299/19, body 79 a 80). V řízení o předání podle nařízení Dublin III lze individuální záruky využít v případě pochybností, že se žadateli v příslušném státě nedostane řádného přijetí; takové záruky však v posuzované věci získány nebyly.
19. Jak soud uzavřel již v předcházejícím zrušujícím rozsudku, v případě žalobce nebylo zjištěno, že by měl po předání do Maďarska reálnou možnost podat žádost o mezinárodní ochranu. Na tento závěr nemá vliv ani poukaz žalovaného na minulé neúspěšné žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a jeho neoprávněný pobyt na území členských států. Tato zjištění sama o sobě nejsou na překážku podání žádosti o mezinárodní ochranu a jejímu posouzení. Soud proto shledal, že předání žalobce do Maďarska nelze na podkladě informací o tamním azylovém systému považovat za slučitelné s čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Maďarský azylový systém trpí nedostatky, které potenciálně mohou vystavit žalobce špatnému zacházení v podobě jeho navrácení do země původu bez řádného posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. A obecné informace poskytnuté maďarskými orgány nejsou dostatečně způsobily tyto obavy vyvrátit.
20. S ohledem na přijaté závěry je námitka žalobce požadující aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III bezpředmětná, neboť s ohledem na existenci systémových nedostatků maďarského azylového systému a při současné neexistenci individuálních záruk je příslušnost České republiky k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu založena na čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

² Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/44dc81164.html>

V. Závěr a náklady řízení

21. Soud dospěl k závěru, že žalovaný pochybil, pokud opětovně rozhodl o předání žalobce do Maďarska. Proto soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s.ř.s.). Právním názorem, který soud v tomto rozsudku vyslovil, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
22. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Žádné náklady však nepožadoval, a proto mu je soud nepřiznal. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 2. února 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně